

Likabehandlingsplan
Plan mot diskriminering och kränkande
behandling

Kyrskolans förskola

Läsår 2014/2015

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	3
Utvärdering	4
Främjande insatser	5
Kartläggning	9
Förbyggande åtgärder	10
Rutiner för akuta situationer	11
Begrepp	14

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef Tim Nylander. Lagledarna Marie Kalin och Malin Andersson tillsammans med pedagogerna på de båda avdelningarna.

Vår vision

På vår förskola skall alla barn och vuxna behandlas lika oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Vi skall känna oss trygga och att vi respekterade för den vi är oavsett sexuell läggning, funktionshinder och vi skall arbeta för att främja arbetet gällande kränkande behandling

Planen gäller från

2014-09-30

Planen gäller till

2015-09-30

Barnens delaktighet

Vi kartlägger barngrupperna genom observationer och intervjuer på varje avdelning vid hösttermins start. Vi tittar på inneleken, uteleken och alla rutinsituationer.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Efter att skolorådet legat i träda det senaste året kommer detta arbete att starta igen under ht-14. Vi vill ha en föräldrarepresentant/avdelning som arbetar tillsammans med förskolechefen och avdelningens personal med att utveckla arbetet på förskolan.

Personalens delaktighet

Diskussion och information kring likabehandlingsplanen förs på lagledarmötet, avdelningsmötet samt på Apt. Alla avdelningar har handledningsmaterialet: "Förebygga diskriminering och kränkande behandling. Främja likabehandling" (DO, BEO & Skolinspektionen). All personal har också tillgång till förskoleforum.

Förankring av planen

När läsårets likabehandlingsplan är färdig läggs planen ut på förskolans hemsida så alla kan ta del av den.

För personalen förankras den färdiga planen på Apt. All personal har sedan i uppgift att läsa och vara ständigt uppdaterad på vad som står i den.

För barn förankras planen på så vis att vi i diskussion går igenom hur man är en bra kompis, vad man får och inte får göra, samt hur både andra barn och personalen gör om det ändå är någon som gör fel.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Genom observation i barngruppen, samtal med barnen samt uppföljning kring trivsel vid utvecklingssamtalet.

Observationerna genomförs med fokus på:

- var uppstår det lek/dialog
- var är det risk att konflikter uppstår.

Utvärderingen sker även i lagledargruppen som underlag för framtagande av årets plan.

Föräldrarna till våra 3-åringar fick svara på en digital enkät kring förskolans hela uppdrag där även likabehandlingsarbetet ingår.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Barn, personal(lagledare), föräldrar, förskolechef.

Nästa års önskemål är att det ges tid till att hela huset skall kunna vara delaktiga i det arbetet för att allas tankar och åsikter skall komma fram.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Det förebyggande arbetet har fungerat bra och vi har haft en mycket god trivsel bland barnen och föräldrarna. Föräldrarna har vittnat om deras barns trygghet och trivsel.

Resultatet från GR-enkäten var mycket bra, högsta resultat på de flesta frågorna.

Innemiljöns utformning ställer särskilda krav på hur vi samarbetar mellan avdelningarna. Samarbetet har under året fungerat bra.

Vi måste bli tryggare och bättre på att dokumentera när barn känner/anser sig kränkt. Ingen anmälan till huvudman under läsåret 13/14.

Årets plan ska utvärderas senast

2015-07-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

- Vi utgår från kvalitetsenkäten som föräldrarna fyllt i.
- Samtal och diskussioner i våra arbetslag och gemensamt i huset på APT.
- Observationer och samtal/bildstöd med barnen. Enskilt och i grupp.
- I utvecklingssamtalen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef Tim Nylander. Lagledarna Marie Kalin och Malin Andersson

Främjande insatser

Främja likabehandling oavsett kön

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

- Förskolans miljö ska erbjuda möjlighet för alla barn (oavsett kön) kan bredda sina erfarenheter och utveckla sina förmågor och intressen utan att bli hämmade av traditionella könsmonster.
- Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över verksamheten - och lika stort utrymme!

Insats

- Vi är mycket noggranna vid placering av barnen i grupperna för att skapa en jämn balans mellan pojkar och flickor i varje årskull.
- Vid all förändring i vår miljö beaktas genusfrågan.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

löpande

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

- Barnen ska utveckla sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar.
- Barnen ska få känna sig stolta över sig själva, sitt språk och sin etniska tillhörighet.

Insats

- Vi erbjuder en handlingsplan för alla barn med annat modersmål än svenska.
- Vi uppmärksammar högtider, traditioner och mat som är aktuella i barngruppen.
- Vi tar hjälp av biblioteken för lån av bl a tvillingböcker, dvs en och samma saga på både svenska som på hemspråket.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

Varje tillfälle ett nytt barn kommer/löpande

Främja likabehandling oavsett funktionshinder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- Alla barn ska ha samma förutsättningar på förskolan

Insats

- Vi anpassar verksamheten utifrån barnens olika förutsättningar.
- Vid kontakt med ett nytt funktionshinder ska personalen aktivt söka kunskap om hur det är att leva med.

Ansvarig

arbetslaget

Datum när det ska vara klart

Löpande/vid varje nytt tillfälle

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

- Alla barn ska ha samma förutsättning att känna stolthet över sin familj.
- Homo- och bisexualitet ska vara en lika självklar och integrerad del i verksamheten som den heterosexuella normen.

Insats

- I samtal med barnen om familjen ska vi synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer

Ansvarig

arbetslagen

Datum när det ska vara klart

löpande

Främjande arbete gällande kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

- Inget barn ska utsättas för kränkande behandling.
- Barnen ska utveckla sin förståelse för allas lika värde.
- Barnen ska utveckla sin empatiska förmåga.
- Barnen ska förstå värdet med vänskap - att vara en bra kompis.

Insats

- Vi jobbar aktivt (både i fria som styrda aktiviteter) med att skapa en rolig stämning i barngruppen där alla positiva beteenden förstärks.
- Vi vuxna föregår med gott exempel och visar barnen hur man ska bete sig mot varandra.
- Vi låter barnen få hjälpa varandra.
- Vi anpassar verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta på sina villkor.

Ansvarig

Arbetslagen

Datum när det ska vara klart

löpande

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- Varje avdelning observerar sin grupp från tidig morgon till sen eftermiddag. Särskilt analyseras alla rutinsituationer, lämning/hämtning, ut/ingång osv.
- Varje avdelning samtalar med barnen i grupp och enskilt hur de trivs och var och i vilka situationer de eventuellt inte gör det.
- Löpande samtal med vårdnadshavarna och särskild diskussion kring trivsel vid utvecklingssamtalen varje termin.
- Diskussion och åsikter både på föräldramöte och i skolrådet.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Sexuell läggning

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

- Barnen i samtal i grupp och enskilt.
- Föräldrar i samtal vid inskolningen, dagligdags vid lämning/hämtning, på föräldramöte samt i skolrådet.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

- I diskussion med varandra i arbetslaget.
- I observation och diskussion med barngruppen och enskilt barn.

- I diskussion med föräldrar.

Resultat och analys

Vi har en barngrupp med få barn med annan etnisk tillhörighet. Detta gör att vår säkerhet och kvalitet i arbetet inte är så stor när det gäller modersmålsstödet.

Vår inommiljö är inte helt lätt att överskåda i alla lägen. Den kräver att vi vid olika tillfällen begränsar den med grindar. Rummen är också ganska små så det kräver att personalen i alla lägen, då vi har många barn, sprider ut sig.

Vår utemiljö är välanpassad och enkel att överblicka.

Förebyggande åtgärder

Barn med annan etnisk tillhörighet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Vi ska utveckla vårt arbete med att stärka alla barn i sin etniska tillhörighet ge kunskap och förståelse för olika religioner och kulturer. Skriftlig uppföljning avdelningsvis vid utvärderingen i juni.

Åtgärd

- Alla barn med annat modersmål än svenska ska ha en upprättad handlingsplan för modersmålsstöd.
- Fler inslag i verksamheten ska beröra olika länder, språk och kulturer.
- Även matsedeln ska användas för att belysa olika länder och kulturer.

Motivera åtgärd

Vi har tidigare haft barn med annat modersmål än svenska där handlingsplan för modersmål ej upprättats. I de flesta fall för att vårdnadshavarna sagt nej men också för att vi inte tagit upp frågan med dem.

Ansvarig

arbetslaget

Innemiljön

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Att skapa en lugn och trygg inommiljö för varje enskilt barn trots små och i vissa avseenden svårarbetade lokaler. Uppföljning sker skriftligt vid juniutvärderingen.

Åtgärd

- Alla rutinsituationer ska utföras så tidsoptimerat som möjligt efter gemensamt diskuterade rutiner. Exempelvis ut-/ingång.
- Personalen ska hela tiden fördela sig på de utrymmen som finns för att skapa olika ytor för barnen.
- Personalen är aktiva i eller runt leken för att främja likabehandlingsarbetet.

Motivera åtgärd

I vissa avseenden svårarbetade lokaler och flera barn med långa dagar.

Ansvarig

arbetslaget

Rutiner för akuta situationer

Policy

Vi ska i alla situationer verka för nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Personalen fördelar sig alltid över de platser där barn leker för att ha bästa uppsikt.
- En god daglig kontakt med vårdnadshavarna för att eventuellt få fram mer information än det vi ser och hör.
- När någon i personalen har minsta misstanke ska hela arbetslaget informeras så särskilt noggrann observation kan göras.
- I all kontakt med barnen verkar vi för att göra det enkelt och naturligt för dem att ta hjälp av oss vuxna vid osämja/konflikt.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Alla barn/vårdnadshavare har vid inskolningen en speciellt utsedd kontaktperson. Det är dock en prioriterad uppgift för all personal att ta emot både barn och vårdnadshavare som vill berätta något eller ha tröst/hjälp. Vårdnadshavarna kan även vända sig direkt till förskolechefen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

- Berörda barn observeras särskilt.
- Diskussion i arbetslaget, lagledargruppen eller med andra kollegor kring vad det är vi ser och vad det betyder. Vid behov tar vi även hjälp av vår specialpedagog.
- Samtal med barnen kring aktuell händelse. Allas upplevelser blir lyssnade till och bekräftade.
- Förskolechefen ska informeras enligt lag. Förskolechefen anmäler till huvudman.
- Ansvarig pedagog samtalar med barnets föräldrar.
- Ansvarig pedagog utreder och tecknar åtgärder. Vid behov medverkar förskolechefen i detta.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

- Händelsen anmäls till förskolechefen.
- Vårdnadshavare informeras.
- Förskolechefen utreder och tecknar åtgärd.
- Förskolechefen anmäler till huvudman.
- Förskolechefen följer upp ärendet med barnet och hans/hennes vårdnadshavare.
- Förskolechefen träffar regelbundet den personal som kränkt barnet och samtalar om hur relationen med det berörda barnet fungerar.
- Om åtgärderna inte är tillräckliga kontaktas verksamhetschefen för hjälp och stöd i det fortsatta arbetet.

Rutiner för uppföljning

Varje gång det tecknats åtgärder ska det också anges när och hur uppföljningen ska ske. Vid behov tecknas sedan nya åtgärder och ytterligare uppföljning.

Rutiner för dokumentation

Vi använder blanketten "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling" (Bilaga till likabehandlingsplanen, finns på Aleporten och på kontoret). På denna dokumenteras utredning, åtgärder samt uppföljning. När barn kränker barn ska förskolechefen få del av denna dokumentation. När personal kränker barn dokumenterar förskolechefen.

Vid alla ärenden använder förskolechefen blanketten "Anmälan om kränkande behandling" (Bilaga till likabehandlingsplanen) för anmälan till huvudman.

Ansvarsförhållande

Enligt nya skollagen (SFS 2010:800) är personal i förskolan som får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling skyldig att anmäla detta till förskolechefen. Förskolechefen är i sin tur skyldig att för informationen vidare till huvudman.

I den skriftliga dokumentationen ska det klart framgå vem som är ansvarig för varje åtgärd.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]

När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också

uppmädat att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]

En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]

Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och mamma, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]